

Är de upprepade ryska försöken att få förhandlingar till stånd allvarligt menade? Däröfver vet man naturligtvis ingenting. Så mycket är emellertid klart att Stalin inte gärna kan tro sig vinna förhandlingar genom svar på ett brev till Wallace, då han inte kan vinna dem genom en direkt diskussion med den amerikanska statsledningen; att det i detta senare fall är fråga om en taktisk fint är tydligt. Själva den ryska hållningen kan måhända med fog tolkas som en reträtt; efter de senaste månadernas nederlag — främst Italien — och skärpningen av västerns antikommunistiska hållning har försök att nå en tillfällig avspänning genom tal om förhandlingar och eftergifter varit väntade. Likaväl kan emellertid aktionerna betraktas som en propagandaoffensiv, närmast inför de amerikanska valen. Om två skilda tolkningar är här knappast fråga — för närvarande passar det bäst att hyckla samförståndsvilja och undvika genomskinliga ansatser att skrämna.

Wallace har alltså kommit att framstå som en halvkommunist, Rysslands bästa språkrör i USA. Typiskt är att även arbetarrörelsen, som önskar reformer, men är klart antikommunistisk, i stort sett tagit avstånd från hans kandidatur. Detta utesluter inte att en del väljare kan låta sig luras av de ryska löften som

förespeglas dem genom Wallace; längtan efter fred ökar tillgängligheten för illusioner. På de flesta amerikaner verkar säkerligen den ryska taktiken motbjudande, och de stärks i sin ovilja mot den man som nu främst är ett redskap för denna taktik.

Utkastad under ovationer

Hr Z. Höglund blir inte riksdagsman. Sättet att hindra honom var egenartat. Partikongressen, Stockholms stadsfullmäktige och arbetarkommunen uttalade så gott som enhälligt sitt särskilda förtroende för mannen. Men detta förtroendevotum följdes inte av nominering till kandidat. Tvärtom var det avsett att förebygga kandidatur. Man var nödsakad att deklarerat sitt förtroende just därför att man icke hyste det; ovationer var till för att bortskymma utkastningen. Hr Höglund har själv ställt spelet i den grällaste belysning. Om jag inte får förtroendevotum, ställer jag upp mig som kandidat, uttalade han häromdagen. Saken kan omskrivas på två sätt. "Om inte de som är mot mig säger sig vara för mig, så låter jag min fraktion i Stockholm välja mig trots partimajoritetens motstånd", är det ena. "Se riktigt vänliga ut, annars smäller det", är det andra. Det är sällan ett skämt drivs så långt.

Är nu allting gott och väl? Den mest kände halvkommunisten blir ju dock urständsat att som riksdagsman driva sin ståndpunkt, den klart demokratiska majoriteten inom partiet har fått sin vilja fram. Trots detta måste den uppställda frågan besvaras med ett bestämt nej. Först och främst: hela procedurens karaktär av taktiskt knep är uppenbar. Man har icke vågat att trotsa all anständighet genom att göra Höglund till riksdagsman. Men man har icke heller vågat att klart bryta med denna person, som under senaste tid uttalat sig för samarbete med kommunismen, icke funnit någonting "till vänster om socialdemokratin" och under kommunisternas applåder lovsjungit den ryska regimen — och som för längre tid sedan betecknat det parti han nu tillhör som "ett ruttnande lik" och talat om de socialdemokratiska arbetarnas "fåaktiga auktoritetstro".

Alltså, vid kraftmätningen mellan hr Erlander och Höglund har den förre vunnit seger, men en mycket knapp seger. Och båda har betonat sin enighet och sitt ömsesidiga förtroende — den man som vill ställa kommunismen utanför den demokratiska gemenskapen och den man som vill samarbeta med kommunismen. Hr Höglund är godkänd som god socialdemokrat. Ett skenförsvar för detta kan blott åstadkommas genom Arbetarnas bildningsförbunds klassiska formulering: en socialdemokrat kan inte uttala kommunistiska åsikter, ty han tillhör ju inte det kommunistiska partiet. Reellt kan det skeddä inte försvaras. Det gör definitivt partimajoriteten ansvarig för hr Höglunds halvkommunism.

Huvudsaken är emellertid den situation som tvingat partiets majoritet till denna förödmjukelse. Den kännetecknas helt enkelt av att den Höglundska halvkommunismen är så stark i Stockholm att partiet inte vågar bryta med den. Demokraterna inom partiet är beroende av den halvkommunistiska flygeln. Och det är detta parti som enligt vissa av sina ledare är ensamt skickat att ta upp kampen mot kommunismen!